
EKSEMPLER PÅ LÆSETEKSTER I PISA 2000-UNDERSØGELSEN

I dette bilag er gengivet en række forskellige typer af tekster med udvalgte spørgsmål, ligesom retningslinierne for vurderingen af de åbne spørgsmål er gengivet. Teksterne har været anvendt i pilotundersøgelsen (i foråret 1999) forud for hovedundersøgelsen. De pågældende tekster blev ikke blevet brugt i den endelige undersøgelse, fordi der var tilsvarende tekster, der fungerede bedre på tværs af landene og som derfor blev anvendt. Teksterne er dog tilstrækkeligt repræsentative for den type af tekster, der har været anvendt, til, at de kan give et mere nøjagtigt billede af den prøve, eleverne har været igennem. For en række af spørgsmålene er der tillige tilføjet kommentarer, som viser noget om, hvordan teksterne og spørgsmålene er blevet anvendt og besvaret i pilotundersøgelsen.

Tekster og kommentarer er udgivet i en engelsksproget version i:

"Measuring Student Knowledge and Skills – The PISA 2000 Assessment of Reading, Mathematical and Scientific Literacy", PISA Education and Skills, OECD, 2000

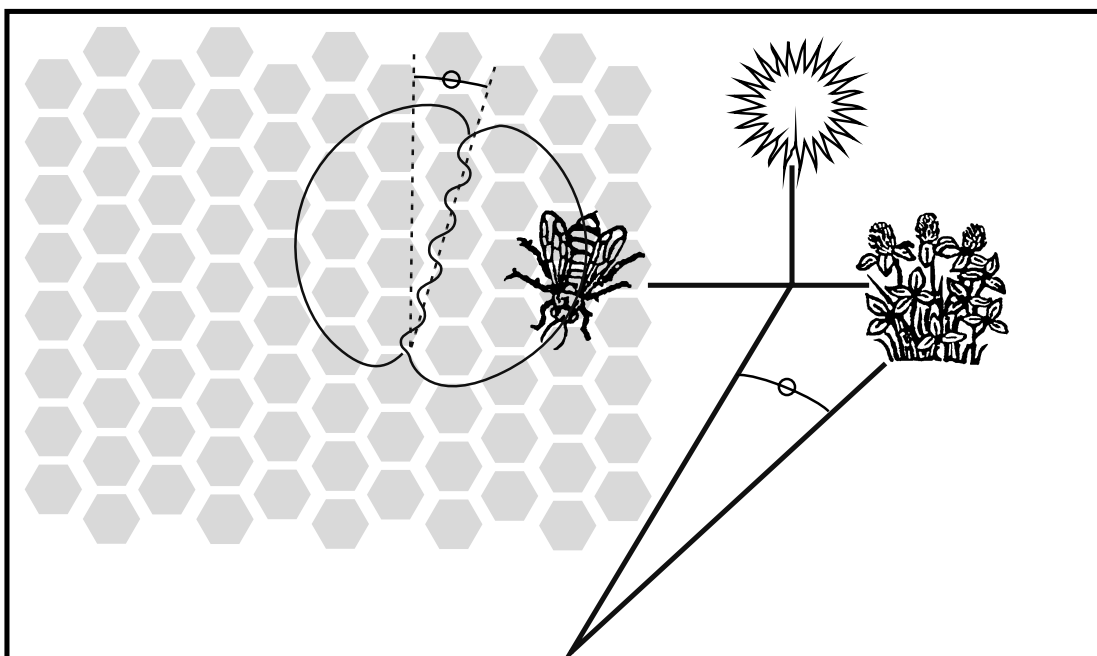
BIER

Oplysningerne på denne og den næste side stammer fra et hæfte om bier. Brug oplysningerne i besvarelsen af de efterfølgende spørgsmål.

INDSAMLING AF NEKTAR

Bier laver honning for at overleve. Det er deres eneste væsentlige føde. Hvis der er 60.000 bier i en kube, vil omkring en tredjedel af dem være beskæftiget med at indsamle nektar, som så bliver lavet til honning af husbierne. Et lille antal bier arbejder som skaffere eller spejdere. De finder en nektarkilde, hvorefter de vender tilbage til kuben for at fortælle, hvor den er.

Skafferne meddeler de andre bier, hvor nektaren er, ved at udføre en dans, som giver informationer om den retning og den afstand, bierne må flyve. Under denne dans ryster bierne bagkroppen fra side til side, mens den drejer rundt i cirkler af form som et 8-tal. Dansen følger et mønster, som kan ses på følgende tegning:

Tegningen viser en bi, der danser i kuben på bikagens lodrette overflade. Hvis den midterste del af 8-tallet peger lige op, betyder det, at bierne kan finde føden, hvis de flyver lige imod solen. Hvis midterste del af 8-tallet peger mod højre, er føden til højre for solen.

Afstanden fra kuben til føden angives ved længden af den tid, bierne ryster sin bagkrop. Hvis føden findes ganske tæt ved, ryster bierne bagkroppen i kort tid. Hvis der er lang vej, ryster bierne bagkroppen i lang tid.

FREMSTILLING AF HONNING

Når bierne ankommer til kuben med nektar, afleverer de den til husbierne. Husbierne flytter rundt på nektaren med deres kindbakker, så den udsættes for kubens tørre, varme luft. Lige efter den er indsamlet, indeholder nektaren sukker og mineraler iblandet omkring 80% vand. Efter ti til tyve minutter, når en stor del af det overskydende vand er fordampet, anbringer husbierne nektaren i celler i bikagen, hvor fordampningen fortsætter. Efter tre dage, indeholder honningen i cellerne omkring 20% vand. På dette tidspunkt dækker bierne cellerne med låg, som de laver af bivoks.

På bestemte tidspunkter i løbet af sommeren vil bierne i en bikube normalt kun indsamle nektar fra den samme type blomster og fra det samme område. Nogle af de vigtigste nektarkilder er frugttræer, kløver og blomstrende træer.

Ordforklaring

Husbi en arbejderbi, som arbejder inde i bikuben.

Kindbakker munddele.

Kilde: NFER, *Hum Sweet Hum*,
1993

Teksten er et eksempel på en lærebogstekst, der kan siges både at være beskrivende og forklarende, idet den beskriver biers fødesøgende adfærd. Det er også et eksempel på en tekst, der indeholder såvel sammenhængende tekst som skematiseret information, idet teksten indeholder en tegning, som bidrager med en væsentlig del af forklaringen på skafferbiernes dans.

Spørgsmål 1: BIER (multiple choice)

Læsekrav: *At etablere en almen forståelse*
Teksttype: *Sammenhængende (beskrivende)*
Læsekontekst: *For at lære*

Hvad er formålet med biernes dans?

- A At fejre den gode honningproduktion.
- B At vise, hvilken type plante skafferne har fundet.
- C At fejre fødslen af en ny dronningebi.
- D At vise, hvor skafferne har fundet føde.

91% af alle elever i pilotundersøgelsen var i stand til at vælge mulighed D som det korrekte svar til dette spørgsmål.
--

Spørgsmål 2: BIER (multiple choice)

Læsekrav: At udvikle en fortolkning
Teksttype: Sammenhængende (beskrivende)
Læsekontekst: for at lære

Hvad er den vigtigste forskel mellem nektar og honning?

- A Mængden af vand i stoffet.
- B Forholdet mellem sukker og mineraler i stoffet.
- C Den type plante, som stoffet er indsamlet fra.
- D Hvilken type bi, som forarbejder stoffet.

Spørgsmål 2 viser sig at være lidt vanskeligere idet kun 72% af alle eleverne i pilotundersøgelsen kunne besvare dette korrekt. Det kræver, at eleven kan sammenholde en række af de informationer, der præsenteres i afsnittet: Fremstilling af honning, og på baggrund af dem forstå forskellen.
--

Spørgsmål 3: BIER (frit, lukket svar)

Læsekrav: At udvikle en fortolkning
Teksttype: Sammenhængende (beskrivende)
Læsekontekst: For at lære

Hvad gør bien under dansen for at vise, hvor langt føden er fra bikuben?

I spørgsmål 3 er det igen nødvendigt for læseren at være i stand til at sammenholde en række informationer præsenteret i en del af teksten. I denne sammenhæng drejer det sig om afsnittet efter tegningen: "Afstanden fra kuben til føden...". For at få maksimumpoint skulle eleverne svare to ting: bien ryster bagkroppen og bien varierer længden af sin bagkroprysten. Kun 48% af alle eleverne fik maksimumpoint for dette spørgsmål. 30% af eleverne svarede kun med den ene af tingene, og besvarede derfor kun spørgsmålet delvist. Spørgsmålet ville have været lettere, hvis eleverne var blevet bedt om at opregne to ting, som bier gjorde, for at vise, hvor langt føden var fra bikuben. Det er måske på grund af den lidt blødere spørgsmålsformulering at kun de mest omhyggelige læsere besvarede spørgsmålet med begge de nødvendige informationer.

Spørgsmål 4: BIER (frit, lukket svar)

Læsekrav: At finde information
Teksttype: Sammenhængende (beskrivende)
Læsekontekst: For at lære

Angiv tre af hovedkilderne til nektar.

1.
2.
3.

For at kunne besvare spørgsmål 4 skal eleverne kunne lokalisere den sidste sætning i teksten, som siger: "Nogle af de vigtigste nektarkilder er frugttræer, kløver og blomstrende træer." Det er noget overraskende, at kun 66% af alle eleverne besvarer dette spørgsmål korrekt, når man tager i betragtning, at informationen findes direkte i teksten, og at spørgsmålet direkte spørger efter tre hovedkilder til nektar. Da der i spørgsmålet ikke henvises direkte til teksten, er det muligt, at nogle elever har forsøgt at besvare spørgsmålet ud fra deres egen baggrundsviden, uden at forsøge at finde den information, som findes sidst i teksten.

Scorings guide: BIER

Spørgsmål 1: BIER

Score 1: D At vise, hvor skafferne har fundet føde.

Score 0: Andet

Spørgsmål 2: BIER

Score 1: A Mængden af vand i stoffet.

Score 0: Andet

Spørgsmål 3: BIER

Score 2: Angiver at informationen kommer BÅDE fra rystning af bagkroppen OG fra længden af tid bagkroppen bliver rystet, fx:

- Hvor længe bien ryster sin bagkrop.

Score 1: Nævner kun rystningen af bagkroppen. (Svaret må være delvist forkert.)

- Bien ryster bagkroppen.
- Bien viser hvor langt væk det er ved hvor hurtigt den ryster bagkroppen.

Score 0: Irrelevant, upræcist, ufuldstændigt eller vagt svar, fx:

- Hvor hurtigt bien løber rundt i 8-tal.
 - Hvor stort 8-tallet er.
 - Måden bien bevæger sig på.
 - Dansen.
 - Bagkroppen.
-

Spørgsmål 4: BIER

Kod de følgende svar:

a:	frugttræer	d:	træer
b:	kløver	e:	blomster
c:	blomstrende træer	f:	frugt

Score 1: (rækkefølge underordnet) abc, abe, bde

Score 0: andet

CHOKOLADE

Det følgende læserbrev blev bragt i en australsk avis i 1997. Brug brevet i besvarelsen af spørgsmålene nedenfor.

USMAGELIGT

af Arnold Jago

Vidste du, at australierne i 1996 brugte næsten lige så mange penge på chokolade, som den australske regering brugte på at hjælpe de fattige i u-landene?

Mon der er noget galt med den måde, vi prioriterer på?

Hvad har du tænkt dig at gøre ved det?

Ja, du dér!

**Arnold Jago,
Mildura**

Kilde: *The Age* Tuesday 1 April 1997

Teksten i dette eksempel er en af de korteste sammenhængende tekster eller prosa tekster i udvalget af opgaver. Det er et læserbrev med titlen: Usmageligt. Teksten kan betragtes som en argumenterende tekst, fordi læserbrevsskribenten forsøger at påvirke læseren i en bestemt retning. Teksten hører til typen af "samfundslivs-tekster".

Spørgsmål 5: CHOKOLADE (multiple choice)

Læsekrav: At udvikle en fortolkning

Teksttype: Sammenhængende (argumenterende)

Læsekontekst: Deltagelse i samfundslivet

Arnold Jagos formål med brevet er at fremprovokere ...

- A skyldfølelse.
- B morskab.
- C frygt.
- D tilfredshed.

Spørgsmål 5 blev i gennemsnit besvaret korrekt af 81% af eleverne i pilotundersøgelsen. Læserbrevet er klassificeret som en argumenterende tekst da læserbrevsskribenten forsøger at påvirke læseren til at tage (samme) stilling til det præsenterede problem. Teksten hører til den type tekster man kan møde i hverdagen, og formålet med at bruge teksten er at undersøge, om eleverne kan gennemskue, på hvilken måde teksten i læserbrevet er organiseret. Derfor bliver eleverne bedt om – på baggrund af læserbrevets indhold – at slutte sig til læserbrevsskribentens holdning eller formål med brevet. De bliver ikke bedt om at tage stilling til, om brevet opfylder dette formål. Hvis man i stedet havde bedt eleverne om at vurdere, om den måde informationen blev præsenteret på nu også kunne tænkes at opfylde læserbrevsskribentens formål, så ville spørgsmålet være blevet klassificeret som et, der skulle få eleverne til at reflektere over en teksts form.

Spørgsmål 6: CHOKOLADE (frit, åbent svar)

Læsekrav: At reflektere over indhold

Teksttype: Sammenhængende (argumenterende)

Læsekontekst: Deltagelse i samfundslivet

Hvilken form for respons eller handling tror du Arnold Jago gerne vil fremkalde med sit brev?

Spørgsmål 6 viste sig at være sværere. Kun 63% af alle de elever der deltog i pilotundersøgelsen kunne besvare det korrekt. Det undersøger et andet aspekt ved læsning: at kunne gå bag om de givne informationer i brevet og reflektere over brevet's egentlige indhold. Det betyder, at man ikke får nogen point for blot at sige, at Jago vil have, at man skal bruge mindre på chokolade eller at være mindre grådig. Eleverne er nødt til at bringe deres egen forståelse af verdenssituationen ind i fortolkningen af brevet og ud fra det formulere holdninger som afspejler at regeringen eller folk selv burde give mere til u-landshjælp eller at der burde ske et skift i prioriteringen af de personlige eller samfundsmæssige udgifter.

Hvordan besvarede eleverne så dette spørgsmål?
(Se senere for retningslinierne for vurderingen af svarene).

"Folk skulle bruge mindre på chokolade og mere på u-landshjælp." (Score 1a)

"At folk ikke bruger alle deres penge på chokolade og ikke noget til u-landshjælp". (Score 1a)

Regeringen skulle bruge flere penge på u-landshjælp for at hjælpe de fattige." (Score 1a)

"I stedet for at købe chokolade og spise det skulle folk meget hellere give penge til en god sag og ikke være så selvtilstrækkelige. (Score 1a)

"Folk skal provokeres til at tænke mere på at hjælpe andre end på at frådse i personligt forbrug." (Score 1 b)

"Blive klar over at de fattige har brug for vores hjælp s folk kan gøre noget ved det." (Score 1b)

"I tror han vil have breve med holdninger til hvad man skal gøre for at hjælpe på det problem." (Score 0e)

"Han vil gerne have folks forslag til hvordan man kan skaffe penge til u-landshjælp ved hjælp af chokolade." (Score 0)

(a, b og e henviser til rettevejledningen herefter).

Scorings guide: CHOKOLADE

Spørgsmål 5: CHOKOLADE

Score 1: A skyldfølelse.

Score 0: Andet

Spørgsmål 6: CHOKOLADE

Score 1 for de følgende svar:

- a: Svar som indeholder et udsagn eller en sætning der indebærer at regeringen / folk skulle bruge mere på (u-lands) hjælp, fx:
- Folk bør give flere penge til u-landshjælp.
 - Give flere penge til velgørende formål.
 - Folk skulle bruge mindre på chokolade og mere på de fattige.
- b: Svar som indeholder et udsagn eller en sætning der indebærer at regeringen / folk skulle ændre sin/deres prioriteringer eller opmærksomhed, fx:
- Ændre vores prioriteringer.
 - Han vil gerne have at folk bliver mere opmærksomme på, hvordan vi bruger vores ressourcer.

Score 0 for de følgende svar:

- c: Svar som beskriver brevskriverens strategi med at få folk til at føle sig skyldige:
- At man skal føle sig skyldig / skammer sig.
- d: Svar som indeholder et udsagn eller en sætning der indebærer at man skulle bruge mindre på chokolade / være mindre grådig, fx:
- Ikke købe mere chokolade.
 - Holde op med at spise junk food.
- e: Andre svar som er vage, utilstrækkelige eller irrelevante, fx
- Bruge mere på velgørenhed.
 - Han synes man skal vælte regeringen
 - Han synes folk skal sige, at de vil give alt til velgørenhed.
 - Jeg er ikke enig med Arnold Jago
 - Jeg er enig med ham

EN RETFÆRDIG DOMMER

Brug historien "En retfærdig dommer" i besvarelsen af de efterfølgende spørgsmål.

En algiersk konge ved navn Bauakas ville gerne finde ud af, om det var sandt, at der, som han havde fået fortalt, i en af hans byer boede en retfærdig dommer, som øjeblikkelig kunne opdage sandheden, og for hvem ingen slyngel var i stand til at skjule sig. Bauakas byttede tøj med en købmand og red afsted til den by, hvor dommeren boede.

Ved indgangen til byen kom en krøbling hen til kongen og bad om en almisse. Bauakas gav ham penge og skulle til at fortsætte, men krøblingen holdt fast i hans tøj.

"Hvad ønsker du?", spurgte kongen. "Har jeg ikke givet dig penge?"

"Du gav mig en almisse", sagde krøblingen. "Gør mig nu en tjeneste. Lad mig ride med så langt som til byens torv, ellers tramper hestene og kamelerne mig måske ned.

Bauakas satte krøblingen op bag sig på hesten og tog ham med hen til byens torv. Der standsede han sin hest, men krøblingen nægtede at stige ned.

"Vi er fremme ved byens torv, hvorfor stiger du ikke ned?", spurgte Bauakas.

"Hvorfor skulle jeg det", sagde krøblingen. "Denne hest tilhører mig. Hvis du ikke vil give den tilbage, må vi afgøre sagen i retten."

Folk, der hørte deres skænderi, stimlede sammen omkring dem og råbte:

"Gå til dommeren! Han vil afgøre det imellem jer!"

Bauakas og krøblingen gik til dommeren. Der var også andre i retten, og dommeren kaldte dem frem efter tur. Før han nåede til Bauakas og krøblingen, lyttede han til en lærd mand og en bonde. De var kommet til retten på grund af en kvinde; bonden sagde, at hun var hans kone, og den lærde mand sagde, at det var hans. Dommeren lyttede til dem begge, sad tavs et øjeblik og sagde så:

"Lad kvinden blive her hos mig og kom igen i morgen."

Da de var gået, trådte en slagter og en oliehandler frem for dommeren. Slagteren var smurt ind i blod, og oliehandleren var smurt ind i olie. I hånden hold slagteren nogle penge, og oliehandleren holdt fast i slagterens hånd.

"Jeg var ved at købe olie af denne mand", sagde slagteren, "og da jeg tog min pung frem for at betale, greb han fat i min hånd og prøvede at tage alle mine penge fra mig. Det er derfor, vi er kommet til dig – jeg, der holder fast i min pung og han, der holder fast i min hånd. Men pengene tilhører mig, og han er en tyv."

Så tog oliehandleren ordet. "Det er ikke sandt", sagde han. "Slagteren kom hen til mig for at købe olie, og efter at jeg havde skænket en hel kande op til ham, bad han mig om at veksle et guldstykke for ham. Da jeg tog mine penge frem og lagde dem på en bænk, tog han dem og prøvede at stikke af. Jeg fik fat i hans hånd, som du kan se, og bragte ham her hen."

Dommeren var tavs et øjeblik og sagde så: "Lad pengene blive her hos mig og kom tilbage i morgen."

Da det blev hans tur, fortalte Bauakas, hvad der var sket. Dommeren lyttede til ham og bad derefter tiggeren om at tale.

"Alt hvad han fortalte er løgn og opspind", sagde tiggeren. "Han sad på jorden, og da jeg kom ridende gennem byen, spurgte han, om han måtte ride med mig. Jeg tog ham op på hesten og tog ham hen, hvor han ønskede. Men da vi nåede frem, nægtede han at stige ned og sagde, at hesten var hans, hvilket ikke er sandt."

Dommeren tænkte sig om et øjeblik og sagde så: "Lad hesten blive her hos mig og kom tilbage i morgen."

Den følgende dag samledes mange mennesker i domhuset for at høre dommerens afgørelser.

Først kom den lærde mand og bonden.

"Tag din kone", sagde dommeren til den lærde mand, "og bonden skal have halvtreds piskeslag."

Den lærde mand tog sin kone og bonden fik sin straf.

Så kaldte dommeren på slagteren.

"Pengene er dine", sagde han til ham. Og han pegede på oliehandleren og sagde: "Giv ham halvtreds piskeslag."

Derefter kaldte han på Bauakas og krøblingen.

"Ville du være i stand til at genkende din hest blandt tyve andre?", spurgte han Bauakas.

"Det ville jeg", svarede han.

"Og du", spurgte han krøblingen.

"Det ville jeg", svarede krøblingen.

"Kom med mig", sagde dommeren til Bauakas.

De gik hen til stalden. Bauakas udpegede øjeblikkelig sin hest blandt de tyve andre. Så kaldte dommeren krøblingen hen til stalden og bad ham om at udpege hesten. Krøblingen genkendte hesten og pegede på den. Herefter gik dommeren tilbage til sin plads.

"Tag hesten, den er din", sagde han til Bauakas. "Giv tiggeren halvtreds piskeslag."

Da dommeren forlod retten og gik hjem, fulgte Bauakas efter ham.

"Hvad vil du?", spurgte dommeren. "Er du ikke tilfreds med min afgørelse?"

"Jo, det er jeg", sagde Bauakas "Men jeg kunne godt tænke mig at få at vide, hvordan du vidste, at kvinden var den lærde mands kone, at pengene tilhørte slagteren og at hesten var min og ikke tiggerens."

"Nu skal jeg fortælle dig, hvordan jeg vidste besked om kvinden: Om morgenen lod jeg hende kalde og sagde: 'Fyld venligst mit blækhus op.' Hun tog blækhuset, vaskede det hurtigt og behændigt og fyldte det med blæk; deraf sluttede jeg, at det var et arbejde, hun var vant til at udføre. Hvis hun havde været bondens kone, havde hun ikke vidst, hvordan hun skulle gøre. Det viste mig, at den lærde mand talte sandt.

Og således vidste jeg besked om pengene: Jeg puttede dem i en kop med vand, og om morgenen kiggede jeg efter for at se, om der var kommet noget olie op til overfladen. Havde pengene tilhørt oliehandleren, ville de have været svinet til af hans fedtede hænder. Der var ingen olie på vandet; derfor talte slagteren sandt.

Det var mere vanskeligt at finde ud af det med hesten. Krøblingen genkendte hesten blandt tyve andre, ganske som du selv gjorde. Men jeg tog jer ikke med hen i stalden for at se, hvem af jer der kunne genkende hesten, men for at se hvem af jer hesten kunne genkende. Da du gik hen imod den drejede den hovedet og strakte halsen ud imod dig; men da krøblingen rørte den, lagde den ørerne tilbage og løftede en hov. Derfor vidste jeg, at du var hestens retmæssige herre."

Så sagde Bauakas til dommeren: "Jeg er ikke købmand, men Kong Bauakas, og jeg er rejst hertil for at finde ud af, om det, man siger om dig, er sandt. Jeg forstår nu, at du er en klog dommer. Ønsk hvad du vil af mig, og du skal få det som belønning."

"Jeg behøver ingen belønning", svarede dommeren. "Min konges ros er mig nok."

Kilde: "A Just Judge" af Leo Tolstoy fra *Fable and Farytales* oversat af Ann Dunnigan.

“En retfærdig dommer” er endnu et eksempel på en sammenhængende tekst. Denne historie skildrer en række af handlinger, som begynder med at den Algiriske konge Bauakas ønsker at undersøge, om det er rigtigt, at der i en af hans byer bor en retfærdig dommer, som er i stand til at skelne ret fra uret. Hvor “Chokolade” er et eksempel på en kort tekst, så er “En retfærdig dommer” et eksempel på en lang tekst, hvor eleven er nødt til at kunne fastholde sin koncentration om læsningen over længere tid. Selv om 15-årige oftest vil møde denne type af tekst i skolen så kan teksten klassificeres som en tekst til personlig brug snarere end som en undervisningstekst, da dette stykke skønlitteratur er skrevet med henblik på personlig fornøjelse snarere end på undervisningsbrug.

Spørgsmål 7: RETFÆRDIG DOMMER (Multiple choice)

Læsekrav: Reflektere over tekstens indhold
Teksttype: Sammenhængende (fortællende)
Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

Hvordan vidste dommeren, at kvinden var den lærde mands kone?

- A Ud fra hendes udseende kunne han se, at hun ikke lignede en bondes kone.
- B På grund af den måde, hvorpå den lærde mand og bonden fortalte deres historier i retten.
- C På grund af den måde, hvorpå hun reagerede over for bonden og den lærde mand i retten.
- D Ved at afprøve hendes færdighed i et arbejde, hun måtte udføre for sin mand.

Spørgsmål 7 er det letteste til denne tekst. Det bliver besvaret rigtigt af 82% af alle eleverne i pilotundersøgelsen. Det rigtige svar er D, som er meget lig med den sætning i selve teksten der hedder: “---det var et arbejde, hun var vant til at udføre.”

Spørgsmål 8: RETFÆRDIG DOMMER (Multiple choice)

Læsekrav: Udvikle en fortolkning
Teksttype: Sammenhængende (fortællende)
Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

I begyndelsen af historien får vi at vide, at "Bauakas byttede tøj med en købmand".

Hvorfor ville Bauakas ikke genkendes?

- A Han ville se, om han stadig ville blive adlydt når han var "en almindelig mand".
- B Han havde tænkt sig at træde frem i en sag hos dommeren forklædt som købmand.
- C Han kunne lide at forklæde sig, så han kunne bevæge sig frit omkring og lave numre med sine undersåtter.
- D Han ville se dommeren udføre sit arbejde, som han plejede, upåvirket af kongens tilstedeværelse.

I spørgsmål 8, der er en smule vanskeligere, siger teksten blot, at kongen byttede tøj med en købmand og red videre til den by, hvor dommeren boede. Læseren skal selv tænke sig til motivet for denne handling ud fra resten af historien. 70% af eleverne i pilotundersøgelsen valgte D, der er det korrekte svar.

Spørgsmål 9: RETFÆRDIG DOMMER (Multiple choice)

Læsekrav: Almen forståelse
Teksttype: Sammenhængende (fortællende)
Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

Hvad er hovedtemaet i denne historie?

- A Store forbrydelser.
- B Klog retfærdighed.
- C En god hersker.
- D Et smart trick.

Spørgsmål 9 er af samme sværhedsgrad som spørgsmål 8 – 72% af eleverne valgte korrekt alternativ B som svaret. I spørgsmålet skal eleverne danne sig en almen forståelse af fortællingens tema eller hovedide ud fra fire alternative forslag.

Spørgsmål 10: DOMMEREN (Multiple choice)

Læsekrav: Reflektere over tekstens form
Teksttype: Sammenhængende (fortællende)
Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

Hvilken af de følgende betegnelser beskriver bedst historien?

- A Et folkeeventyr.
- B En rejsefortælling.
- C En historisk beretning.
- D En tragedie.
- E En komedie.

Spørgsmål 10 viste sig at være lidt mere vanskeligt for eleverne i pilotundersøgelsen. Eleverne blev bedt om at vise, at de ikke blot forstod historiens indhold, men også kendte noget til fortællingers stil og struktur. 64% var i stand til at identificere 'et folkeeventyr' som den af de givne betegnelser, der bedst beskrev historiens fortællestruktur.

Spørgsmål 11: RETFÆRDIG DOMMER (Frit, åbent spørgsmål)

Læsekrav: Reflektere over indhold
Teksttype: Sammenhængende (fortællende)
Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

Synes du, at det var retfærdigt af dommeren at give den samme straf for alle tre forbrydelser?

Begrund dit svar med henvisning til ligheder eller forskelle mellem de tre sager i historien.

Et godt svar til spørgsmål 11 kræver at læseren kan demonstrere en forståelse af de forskellige forbrydelsers karakter og kan understøtte sin holdning med tanker herom. Dette kræver en dybere analyse af teksten og forfatterens budskab hermed. For eksempel kunne et korrekt svar være: "I alle de tre forbrydelser drejer det sig om, at en person vil snyde andre. Derfor er det retfærdigt, at de får den samme dom." Et andet rigtigt svar kunne være: "Nej, de tre forbrydelser er ikke ens; det er langt mere alvorligt at ville stjæle nogens kone end at stjæle deres penge eller hest."
--

Hvad svarede eleverne så?

(Se scoringsvejledningen herefter for vejledningen i at vurdere svarene).

"Nej, nogle af forbrydelserne var værre end andre." (Score 0)

"Ja, de løj allesammen." (Score 1)

"Jeg synes ikke det var retfærdigt at de skulle have den samme straf, da alle sagerne var forskellige." (Score 0)

"Nej, fordi der var forskellige omstændigheder ved de tre sager." (Score 0)

"Ja, i alle sagerne var der en god og en ond person, og de såkaldte onde skulle straffes for at gøre noget forkert." (Score 0)

Spørgsmål 12: RETFÆRDIG DOMMER

Læsekrav: Reflektere over indhold

Teksttype: Sammenhængende (fortællende)

Læsekontekst: For personligt udbytte/ for at lære

Til dette spørgsmål skal du sammenligne lov og retfærdighed i dit eget land med lov og retfærdighed i historien.

Giv et eksempel på den måde, hvorpå lov og retfærdighed i dit eget land **LIGNER** den form for lov og retfærdighed, der udvises i denne historie?

.....
.....

Giv et eksempel på den måde, hvorpå lov og retfærdighed i dit eget land er **FORSKELLIG** fra den form for lov og retfærdighed, der udvises i denne historie?

.....
.....

I spørgsmål 12 skal eleverne igen demonstrere at de forstår teksten samtidig med at de trækker på deres viden om samfundet – denne gang for at kunne foreslå, hvordan den måde retfærdighed udøves på i deres eget land ligner eller adskiller sig fra den retfærdighed der udøves i historien. Et korrekt eksempel på en lighed kunne være: "Begge parter i sagen har mulighed for at give deres version af den." Et andet kunne være: "Der gives ofte samme straf for de samme typer af forbrydelser." Et forkert svar kunne for eksempel indeholde en uklar reference til historien eller være helt irrelevant: "Selv om man er konge så kan man godt komme for retten og blive dømt." Anden del af spørgsmålet, der handler om forskelle mellem ens eget land og historien, blev vurderet på samme måde, og 33% af de elever, der besvarede dette spørgsmål i pilotundersøgelsen havde begge svar rigtige.

Hvordan svarede eleverne så?

(Se senere for vejledning i vurdering af svarene).

Spørgsmål 12a

"At de blev stillet for retten for at forklare sig." (Score 1)

"At der er en upartisk dommer der skal afgøre, hvem der har ret." (Score 1)

"En jury hjælper med at bestemme." (Score 0)

"Det er det samme." (Score 0)

Spørgsmål 12b

"Flere personer – nævninger – tager stilling i stedet for en enkelt dommer." (Score 1)

"Der var ingen advokater eller nævninger." (Score 1)

"Vi holder rettergang indenfor i en retssal." (Score 1)

"Dommeren stiller ikke de anklagede over for små prøver ligesom dommeren i historien." (Score 1)

"Dommeren havde ikke sort kappe på." (Score 0)

Scorings guide: RETFÆRDIG DOMMER

Spørgsmål 7: RETFÆRDIG DOMMER

Score 1: D Ved at afprøve hendes færdighed i et arbejde, hun skulle udføre for sin mand.

Score 0: Andet

Spørgsmål 8: RETFÆRDIG DOMMER

Score 1: D Han ville se dommeren udføre sit arbejde, som han plejede, upåvirket af kongens tilstedeværelse.

Score 0: Andet

Spørgsmål 9: RETFÆRDIG DOMMER

Score 1: B Klog retfærdighed.

Score 0: Andet

Spørgsmål 10: DOMMEREN

Score 1: A Et folkeeventyr.

Score 0: Andet

Spørgsmål 11: RETFÆRDIG DOMMER

Score 1:

- a: Vurderer straffenes retfærdighed i forhold til hinanden ud fra forbrydelseernes karakter. Viser at de har en klar forståelse for hvilke forbrydelser der er tale om. For eksempel:
- Nej, det er meget mere alvorligt at ville stjæle en mands kone end at ville stjæle hans penge eller hest..
 - Alle tre forbrydere forsøgte at narre andre og de løj om det. Derfor er det retfærdigt at de fik den samme straf.
 - Det er svært at sige. Bonden, oliehandleren og tiggeren prøvede alle at stjæle noget. På den anden side så var de ting de forsøgte at stjæle ikke af den samme værdi.

Score 0: Andet, også for svar som ved b, c og d:

- b: Viser en klar forståelse af hvad straffene og forbrydelserne var, men uden at vurdere det rimelige i dem.
- Dommeren idømte dem 50 piskeslag hver. De havde stjålet en kvinde, en hest og et guldstykke.
- c: Viser en manglende forståelse af forbrydelserne eller af straffene, for eksempel:
- Jeg synes at sagen mellem bonden og den lærde mand var anderledes end de to andre sager. Det var mere som en skilsmisse, mens de to andre sager drejede sig om tyverier. Derfor skulle bonden ikke have været straffet.
- d: Er enig eller uenig uden forklaring eller med en utilstrækkelig forklaring. Kan eventuelt vurdere straffen i sig selv (fx. besvare spørgsmålet som om det var "Er 50 piskeslag en retfærdig straf?")
- Nej, 50 piskeslag er alt for streng en straf for de forbrydelser.
 - Ja, det er nødvendigt med strenge straffe for ellers vil de bare forsøge at gøre det igen.
 - Nej, jeg synes ikke straffen var streng nok.
 - Han var for streng.
 - Ja, jeg synes det var retfærdigt.

Spørgsmål 12: DOMMEREN

Spørgsmål 12 A

Score 1: Beskriver en lighed. Viser forståelse af historien. Sammenligningen til et træk ved det nationale retssystem er enten helt klar eller kan let forstås. Det er ikke nødvendigt med en fuldstændig forståelse af retssystemet, men det er tilstrækkeligt med den forståelse, som man med rimelighed kan forvente af en 15-årig. For eksempel:

- Dommen bliver givet ud fra beviserne.
- Begge sider kan fortælle om deres syn på sagen.
- Folk som lyver eller gør noget, der er forkert, bliver straffet.
- Der er lighed for lover (det betyder ikke noget hvem du er).
- Der er en dommer i spidsen for retten.
- Den samme straf gives for de samme typer af forseelser.

Score 0: Andet, for eksempel vage, upræcise eller irrelevante svar.
Kender ikke ret fra uret.
Selv konger kan blive kaldt i retten.
Straf (- udelukket af spørgsmålsformuleringen)

Spørgsmål 12 B

Score 1: Beskriver en forskel. Viser forståelse af historien. Sammenligningen til et træk ved det nationale retssystem er enten helt klar eller kan let forstås. Det er ikke nødvendigt med en fuldstændig forståelse af retssystemet. (For eksempel vil svaret "ingen nævninger" blive accepteret som en forskel, selv om der i nogle retssystemer ikke findes nævningeting). Det er tilstrækkeligt med den forståelse, som man med rimelighed kan forvente af en 15-årig. For eksempel:

- Ingen advokater.
- Det gik meget hurtigt, men i en moderne ret kan det tage uger.
- Dommeren gennemfører sin egen undersøgelse.
- Ingen nævninger - der ser ikke ud til at være nogen appel-mulighed.
- Dommene er meget strengere (en kvalitativ vurdering af straffens art).
- Den samme straf gives uanset typen af forseelse.

Score 0: Andet, for eksempel vage, upræcise eller irrelevante svar.
Straf.
Gammeldags.
Retssystemet
Folk får ikke pisk (- udelukket af spørgsmålsformuleringen).

MOBNING

Artiklen herunder blev bragt i en japansk avis i 1996. Brug den i besvarelsen af spørgsmålene nedenfor.

FORÆLDRE UVIDENDE OM MOBNING

Kun en ud af tre forældre ved, at deres børn er indblandet i mobning, siges det i det japanske undervisningsministeriums undersøgelse, som blev offentliggjort onsdag.

Undersøgelsen, der blev gennemført fra december 1994 til januar 1995, omfattede hen ved 19.000 forældre, lærere og elever fra grundskoler og gymnasier, hvor der har foregået mobning.

Undersøgelsen, som er den første ministeriet har udført, omfattede elever fra fjerde klasse og oppefter. Ifølge undersøgelsen havde 22 procent af de adspurgte elever i grundskolens 4.-6. klasse været udsat for mobning – mod 13 procent af eleverne i de ældste klasser og 4 procent af eleverne i gymnasiet.

På den anden side siger omkring 26 procent af eleverne i 4.-6. klasse, at de selv har mobbet, og denne procentdel falder til 20 procent i 7.-9. klasse og til 6 procent i gymnasiet.

Blandt de elever, der svarede, at de selv havde mobbet, sagde mellem 39 og 65 procent, at de også selv havde været udsat for mobning.

Undersøgelsen viste, at 37 procent af forældrene til elever i 4.-6. klasse, der bliver mobbet, kendte til mobningen. Tallet var 34 procent for forældre til elever i 7.-9. klasse og 18 procent for forældre til gymnasieeleverne.

Blandt de forældre, der kendte til mobningen, svarede 14-18 procent, at de havde hørt om mobningen fra lærere. Kun 3-4 procent af forældrene

havde, ifølge undersøgelsen, hørt om mobningen fra deres børn.

Undersøgelsen viste også, at 42 procent af de lærere, der underviser i 4.-6. klasse, ikke kender til den mobning, der foregår mod deres elever. Den tilsvarende andel blandt 7.-9.-klasse-lærere var 29 procent og i gymnasiet 69 procent.

På spørgsmålet om årsagen til mobning pegede omkring 85 procent af lærerne på den manglende opdragelse i hjemmet. Mange forældre pegede på den manglende retfærdighedsans og medfølelse blandt børn og unge som hovedårsagen.

En talsmand fra undervisningsministeriet sagde, at resultaterne tyder på, at forældre og lærere bør have tættere kontakt med eleverne for at forhindre mobning.

Mobning i skolen blev et aktuelt emne i Japan, efter at den 13-årige Kiyoteru Okouchi fra Aichi-distriktet hængte sig i Nishio i efteråret 1994 og efterlod et brev, der fortalte, at hans klassekammerater gentagne gange havde dypet ham i en nærliggende flod og udsat ham for pengeafpresning.

Dette selvmord, der var udløst af mobning, fik i marts 1995 undervisningsministeriet til at udsende en rapport om mobning, som henstillede til lærerne, at elever, der udsatte andre for mobning, skulle bortvises fra skolen.

*Kilde: Kyodo, The Japan Times Ltd.
Tokyo, 23. maj 1996*

Denne tekst udgør et andet eksempel på en sammenhængende prosatekst. Det er en artikel fra en japansk avis. Derfor kan man klassificere den som en tekst, der er knyttet til deltagelse i samfundslivet. Det er en fortællende tekst (en nyhed), som låner træk fra faglitteraturen i sin fremstillingsform. Forfatteren rejser et problem og – gennem beskrivelsen af problemet – præsenterer journalisten kendsgerningerne, forklarer deres sammenhænge og relaterer dem til problemet. De gentagne henvisninger til Undervisningsministeriet fungerer som en ramme for præsentationen af undersøgelsesresultaterne – den faglitterære del af artiklen. Denne avisartikel kan ses som politisk- argumenterende i den måde den behandler ministeriets ansvar for- og forslag til løsning af problemet. Det er en type af tekst som hyppigt optræder i medierne, og det blev derfor vurderet, at det var relevant at inkludere den i det materiale, der skulle afspejle læsefærdigheder.

Spørgsmål 13: MOBNING (Multiple choice)

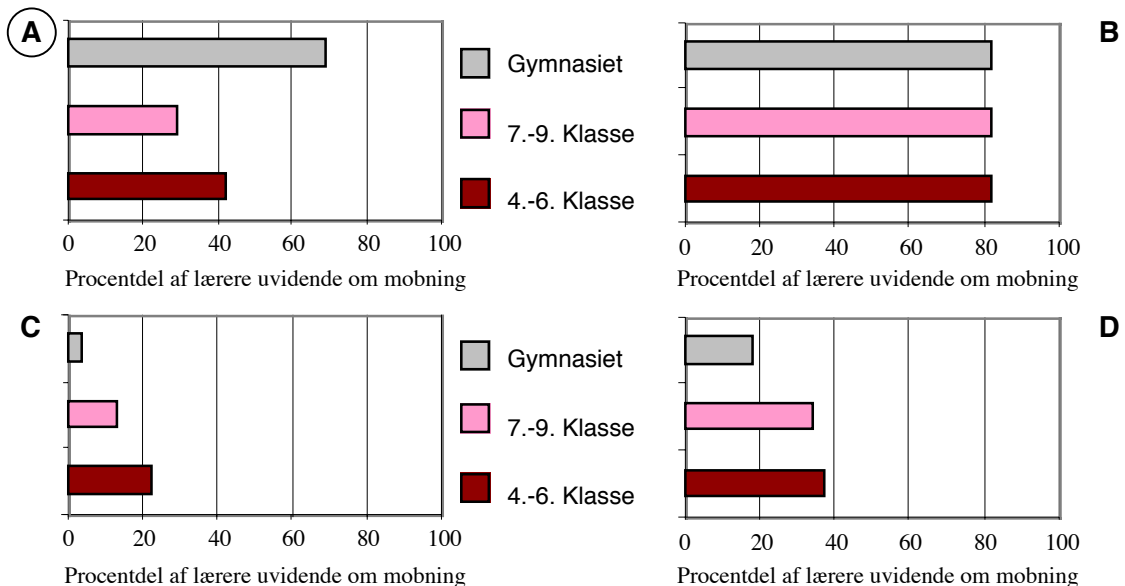
Læsekrav: *Finde information*

Teksttype: *Sammenhængende (faglig)*

Læsekontekst: *Deltagelse i samfundslivet*

Hvor stor en procentdel af lærere på de forskellige klassetrin vidste ikke, at deres elever blev mobbet?

Sæt en cirkel om bogstavet ved den graf (A, B, C eller D), der passer bedst til oplysningen i artiklen.

I spørgsmål 13 skal eleverne finde frem til noget information som findes ordret i teksten. For at kunne besvare spørgsmålet korrekt skal eleverne finde det afsnit i teksten som starter med: "Undersøgelsen viste også, at 42 procent af de lærere..." og sammenholde det med de fire alternativer der er afbilledet i spørgsmålet. Dette spørgsmål blev besvaret korrekt af 73% af eleverne i pilotundersøgelsen. Spørgsmålet gøres lidt vanskeligere ved at den sproglige information i teksten skal matches med den grafiske fremstillingsform i spørgsmålet – en sammenhængende kontra en skematiseret tekstform.

Spørgsmål 14: MOBNING (Frit, åbent spørgsmål)

Læsekrav: Udvikle en fortolkning
Teksttype: Sammenhængende (faglig)
Læsekontekst: Deltagelse i samfundslivet

Hvorfor omtaler artiklen Kiyoteru Okouchis død?

Spørgsmål 14 viste sig at være en smule lettere end spørgsmål 13, da det blev besvaret korrekt af 84% af alle de elever, der deltog i pilotundersøgelsen. Eleverne bliver her bedt om selv at fortolke teksten ind i en sammenhæng. For at kunne give et rigtigt svar skal eleverne kunne sammenholde informationerne i de to sidste afsnit i teksten. Gennem deres fortolkning skal de vise, at de kan følge tekstens logiske organisation og præsentation af information. Det er værd at bemærke at man i spørgsmål 8 til teksten "En retfærdig dommer" bruger et multiple-choice format for at få information om elevernes færdighed i at udvikle en fortolkning, mens den samme type af information indsamles fra spørgsmål 14 i et åbent spørgsmål. Her beder man eleverne om at komme med et kort udsagn, som sammenkæder Kiyoteru Okouchis selvmord direkte med den øgede opmærksomhed på mobning og samfundets bekymring over denne form af opførelse i de japanske skoler.

Scorings guide: MOBNING

Spørgsmål 13: MOBNING

Score 1: A: Grafen eller bogstavet markeres med en cirkel

Score 0: Andet

Spørgsmål 14: MOBNING

Score 1: Svar som sammenkæder mobning (og selvmordet) med den offentlige bekymring og/eller med undersøgelsen. Sammenkædningen kan være direkte eller indirekte. Mulige svar kunne være:

- For at forklare, hvorfor undersøgelsen blev gennemført.
- For at fortælle, hvorfor folk i Japan er så bekymrede over mobning.
- Han begik selvmord fordi han var blevet mobbet.
- For at vise, hvad mobning kan føre til.
- Det var et ekstremt tilfælde.

Score 0: Vagt eller upræcist svar:

- Han var en japansk skoleelev
- Der er mange tilfælde ligesom dette over hele verden.

BIBLIOTEKER

Hovedstadens Kommunes Biblioteker giver nye brugere et bogmærke, der viser bibliotekernes åbningstider. Brug bogmærket i besvarelsen af de nedenstående spørgsmål.

 Hovedstadens Kommunes Biblioteker	Åbningstider					<i>Gælder fra 1. februar 1998</i>
		Østerbro Bibliotek	Sundby Bibliotek	Vesterbro Bibliotek	Nørrebro Bibliotek	Kastrup Bibliotek
	Søndag	13-17	Lukket	14-17	Lukket	14-17
	Mandag	11-20	11-17:30	13-20	11-17:30	10-17:30
	Tirsdag	11-20	11-20	11-20	11-20	10-20
	Onsdag	11-20	11-17	10-20	11-17	10-20
	Torsdag	11-20	11-17:30	10-20	11-17:30	10-20
	Fredag	11-17	11-17	10-20	11-17	10-17:30
Lørdag	10-13	10-13	9-13	10-13	9-13	

Spørgsmål 15: BIBLIOTEKER (Åbent, kort svar)

Læsekrav: At finde information
Teksttype: Skematiseret (tabel)
Læsekontekst: Deltagelse i samfundet

Hvornår lukker Nørrebro Bibliotek om onsdagen?

Dette er et eksempel på en skematiseret tekst. Begge spørgsmål hertil viste sig at være relativt lette, og de blev besvaret korrekt af omkring 91% af eleverne i pilotundersøgelsen. Begge spørgsmål går på, om eleverne er i stand til at finde information i sådan en skemarepræsentation.

Her skal eleven blot finde onsdag i skemaet og så følge linjen til åbningstiden for Nørrebro Bibliotek.

Spørgsmål 16: BIBLIOTEKER (Multiple choice)

Læsekrav: At finde information
Teksttype: Skematiseret(tabel)
Læsekontekst: Deltagelse i samfundet

Hvilket bibliotek har stadig åbent kl. 18 på en fredag aften?

- A. Sundby Bibliotek.
- B. Vesterbro Bibliotek.
- C. Nørrebro Bibliotek.
- D. Kastrup Bibliotek.
- E. Østerbro Bibliotek.

I spørgsmål 16 kan eleven igen blot lade øjnene følge linjen ud for Fredag for at konstatere, at der kun er ét bibliotek, der har åbent efter klokken 17:30.
--

Scorings guide: BIBLIOTEKER**Spørgsmål 46: BIBLIOTEKER**

Score 1: Kl. 17 eller Kl. 17:00

Score 0: Andet

Spørgsmål 47: BIBLIOTEKER

Score 1: B Vesterbro Bibliotek.

Score 0: Andet

GARANTI

Kamera Skud

Video Huset

STRANDVEJEN 89, 2900 HELLERUP
TLF. 3962 1501 - FAX 3962 1502
http:// www.kameraskud.dk

KUNDE
SARAH BRUUN
AGAVEVEJ 157
2900 HELLERUP

KAMERA SKUD VIDEO HUSET
STRANDVEJEN 89
2900 HELLERUP

FAKTURA	26802	DATO	18/10/99	TID	12:10
KONTO	195927	SÆLGER	24 OLE	REG.	16

P	BESKRIVELSE	SERIE NR	LISTE	ANT	NET	TOTAL	EX.
150214	ROLLY FOTONEX 250 ZOOM	30910963		1	999,00	999,00	X
33844	TREFOD			1	22,00	22,00	X
	Transaktion	Beløb	Tilbage	Sub-Total		1021,50	
	Visa / Bankkort	1021,50		Total		1021,50	

Tak fordi De handlede hos os

Ovenfor ses den kvittering, Sarah modtog, da hun købte sit nye kamera. Nedenfor ses garantibeviset på kameraet. Brug informationerne på kvitteringen i besvarelsen af de efterfølgende spørgsmål.

ET ÅRS GARANTI: (Private brugere)

GÆLDER KUN I DANMARK

VIDEOHUSET A/S REG. NR. 008 458 884 "VIDEOHUSET" garanterer den første ejer, at kameraet er fri for fejl og mangler ved materiale og fabrikation. Garantien kan ikke overdrages.

VIDEOHUSET vil efter egen vurdering yde gratis service, reparere eller ombytte en hvilken som helst del, som ved VIDEOHUSETs inspektion viser sig at være behæftet med fejl ved materiale eller fabrikation under garantiperioden.

SKRIV VENLIGST TYDELIGT

NR. M 409668

Kamera – Model

Serie Nr:.....

Ejers navn:..... SARAH BRUUN

Adresse:..... AGAVEVEJ 157

..... 2900. HELLERUP

Købsdato:.....

Købspris:.....

[Forhandlers stempel]

BEMÆRK VENLIGST:

Postes omgående – skal frankeres

Dette garantibevis skal udfyldes og returneres til

Video Huset inden 10 dage fra købsdato.

Internationalt Garantibevis udstedes på forlangende.

Ovenfor ses endnu et eksempel på en skematiseret tekst. Teksten består af to dokumenter: en kvittering, som indeholder en række oplysninger, samt et garantibevis, der skal udfyldes. Spørgsmålene til denne tekst skal vise noget om elevernes forståelse af -og færdighed i at anvende information, som præsenteres i skematiseret form.

Spørgsmål 17: GARANTI (Åbent, kort svar)

Læsekrav: At finde information
Teksttype: Skematiseret (skemaer)
Læsekontekst: Personligt udbytte

Anvend oplysningerne på kvitteringen til at udfylde garantibeviset.

Navn og adresse er allerede blevet udfyldt.

I spørgsmål 17 instrueres eleverne i at bruge informationerne fra kvitteringen til at udfylde garantibeviset. De skal finde og anvende fire informationer og udfylde dem på de rigtige steder i garantibeviset. Hver information registreres for sig og indgår i den samlede score for spørgsmålet. Kun 44% af eleverne i pilotundersøgelsen var i stand til at udfylde alle fire dele korrekt.

Spørgsmål 18: GARANTI (Åbent, kort svar)

Læsekrav: At finde information
Teksttype: Skematiseret (skemaer)
Læsekontekst: Personligt udbytte

Hvor lang tid har Sarah til at indsende garantibeviset?

I dette spørgsmål skal eleverne finde det sted nederst på garantibeviset, hvor der står, at det skal indsendes senest 10 dage efter købet. Dette spørgsmål blev besvaret korrekt af 86% af alle de elever, der deltog i pilotundersøgelsen.

Spørgsmål 19: GARANTI (Frit, åbent svar)

Læsekrav: Reflektere over indhold

Teksttype: Skematiseret (skemaer)

Læsekontekst: Personligt udbytte

Ordene "Tak fordi De handlede hos os" står trykt nederst på kvitteringen.
En af grundene til at det står der, kunne blot være, at man ønsker at være høflig.
Hvad kunne være en anden mulig grund?

Spørgsmål 19 henviser til den nederste linje på kvitteringen men kræver et svar, der ligger udover den information, man kan finde i teksten selv. Eleven må sammenholde tekstens information med sin egen viden om omverdenen, og må svare noget i retning af, at sætningen kan være skrevet for at fremme et godt forhold mellem butik og kunde. Dette spørgsmål blev kun besvaret korrekt af 56% af de elever, som deltog i pilotundersøgelsen.

Scorings guide: GARANTI

Spørgsmål 17: GARANTI

SCORING 1A (MODEL)

Score 1: Nævner den korrekte model

- Rolly Fotonex 250 zoom
- Rolly Fotonex
- Fotonex

Score 0: Andet

SCORING 1B (SERIENUMMER)

Score 1: 30910963

Score 0: Andet

SCORING 1C (KØBSDATO)

Score 1: 18/10/99

Score 0: Andet

SCORING 1D (KØBSPRIS)

Score 1: (Kr.) 999,-

Score 0: Andet, for eksempel (Kr.) 1.021,50

Spørgsmål 18: GARANTI

Score 1: Svar som angiver 10 dage, for eksempel:

- ti dage
- Inden 10 dage efter købet

Score 0: Andet

Spørgsmål 19: GARANTI

Score 1: Svar som direkte eller indirekte viser hen til forholdet mellem butik og kunde. For eksempel:

- Det er godt for salget, hvis de er rare ved dig.
- For at få et godt forhold til kunden.
- For at få dig til at komme tilbage.

Score 0: Andet

- De er høflige.
- De er glade for at du har købt et kamera hos dem.
- De ønsker at få dig til at føle dig som noget særligt.